

Massa poc Martinell!

Aquesta obra és una autèntica mina. Irònic, fecund, platxeríós en la pinzellada impressionista però també miniaturista en l'anàlisi psicològica, sense pèls a la llengua i amb prosa finíssima, Martinell es confessa incapaç d'escriure la gran biografia de Pla que tothom espera i ens n'ofereix un substitut amb traces de primer plat: el retrat oficiós d'un amic íntim de qui sembla conèixer tot allò que un mortal podia arribar a saber o intuir de Pla. «És probable que jo sigui la persona que hagi passat més hores de conversa amb Pla sobre temes que sorgien a l'atzar» (pàg. 126), ens diu l'autor. Molts d'aquests intercanvis s'apunten en el llibre i hi acompanyen, o presideixen a voltes, l'acostament, diagonal però eficaç, a un ampli espectre de referències clau: l'estada del jove periodista a París; la passió sense mesura per Itàlia; l'admiració per Léau-

taud, Stendhal, Montaigne i Leopardi, el gust pel pintoresc o la militància antiintel·lectualista. En l'obra de Martinell, dividida en 31 capítols amb ordenació vagament cronològica, tenen especial interès aquelles acotacions íntimes, sempre entranyables i mai edulcorades; els apartats sobre l'avarícia i l'obsessió del paper no es guarden res al calaix; tampoc les referències a l'amor. Hi ha, però, certa mesura, perquè Pla presentava plecs insondables també per als més estimats. Respectuós i càlid, Martinell escriu pàgines sensibles i belles tocant a la mort de l'escriptor i al seu record; l'últim capítol, sobre el polèmic monument de Cusachs, és exemplar: coneix bé les preferències escultòriques de Pla i, doncs, defensa el projecte amb rigor. Aquesta és, de fet, una constant del llibre: tot el que s'hi diu troba la seva justificació;

bé que provocatiu, el discurs de Martinell no és mai gratuït.

Les nombroses i sempre exactes citacions de l'obra pla-niana, d'una banda, i la paraula que prové de la conversa privada, de l'altra, falquen el text per donar unitat a allò que podria haver estat atomització: «Tota la seva obra [de Pla] és com una autobiografia en la qual va silenciar més coses de les que va dir» (pàg. 36), apunta Martinell, i és gràcies a la intimitat amb l'escriptor de Palafrugell que alguns d'aquells silencis tenen veu. La proposta és convincent i voldríem traduir a paraula altres enigmes. Si «Massa Pla!» és el pitjor inconvenient que molts saben trobar a una obra fonamental, m'arrisco a convertir la queixa en un «Massa poc Martinell!». Una ampliació d'aquesta ampliació?

David Guixeras

MARTINELL, Josep
Josep Pla vist per un amic de Palafrugell
Edicions Destino, 1996. 247 pàg.

novetats – novetats – novetats – novetats

Annals, XXXVI - XXXVII - XXXVIII. Actes del Congrés Hispània i Roma. D'August a Carlemany, en homenatge al Dr. Pere de Palol. Institut d'Estudis Gironins. Girona, 1996-97. 1.745 pàg.

ARNAU i GUEROLA, Maruja. *Els pobles gironins, V. La comarca del Gironès (II)*. Girona, Salt, Sarrià de Ter. Imp. Aubert. Olot, 1997. 263 pàg.

BERNILS MACH, Josep M. *Vilafant*. Diputació i Caixa de Girona. Girona, 1997, 96 pàg. (Quaderns de la Revista de Girona, 97).

BERTRAN, Pep. *La Ribera*. Empúries. Barcelona, 1997. 133 pàg.

FÀBREGA, Jaume. *Nació i deglució*. Fílies i fòbies de la cultura del gust. Pagès editors. Lleida, 1997. 154 pàg.

FERNÁNDEZ, Vicenç. *Història de la Societat Filatèlica Gironina*. Societat Filatèlica Gironina. Girona, 1997. 195 pàg.

FERNÁNDEZ, Jordi. *Els glacials*. Diputació i Caixa de Girona. Girona, 1996. 96 pàg. (Quaderns de la Revista de Girona, 96).

FREIXAS, Lluís. *L'epifania de les cisternes*. Columna. Barcelona, 1997. 57 pàg.

Girona a l'abast, IV-V-VI. Girona, Bell-lloc del Pla, 1997. 219 pàg.

GUILLAMET, Joan. *Llegendes del poema Canigó de Jacinto Verdaguer*. Brau edicions. Olot, 1997. 91 pàg.

LLOBERAS, Pere. *Un segle de vida bisbalenca*. Ajuntament de la Bisbal d'Empordà. Olot, 1997. 299 pàg.

MASCARELLA, Jordi; SITJAR, Miquel. *El món al Ripollès. Visions i experiències de viatgers al llarg del temps*. Consell Comarcal del Ripollès, Ripoll, 1997. 497 pàg.